

Accountantsverslag 2020

Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek

Betreffende de accountantscontrole over het jaar 2020

VERTROUWELIJK

Aan de raad van toezicht en het bestuur van Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek
Leidsevaart 4
2215 RE Voorhout

Alphen aan den Rijn, 7 juni 2021
Behandeld door: H. van der Plas MSc

Geachte raad van toezicht en geacht college van bestuur,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controle van de jaarrekening 2020 van uw organisatie. In dit verslag rapporteren wij u over onze bevindingen en aanbevelingen zoals die voortvloeien uit onze jaarrekeningcontrole. Vooraf merken we nog op dat deze rapportage naar haar aard kritisch is. Er wordt vooral aandacht geschonken aan zaken waarin verbeterpunten aanwezig zijn. Daarmee wordt dus minder aandacht geschonken aan de vele goed georganiseerde processen en systemen binnen uw organisatie.

Dit accountantsverslag is uitsluitend opgesteld voor gebruik door de raad van toezicht en het bestuur van Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek. U mag het zonder onze toestemming vooraf niet aan derden verstrekken. Als gevolg hiervan accepteren wij geen aansprakelijkheid of verantwoordelijkheid tegenover enige andere persoon of organisatie die dit verslag in handen of ter inzage krijgt.

Wij hopen dat onze constatering en adviezen u helpen om uw organisatie te sturen en te beheersen en uw verslaggeving te optimaliseren. Wij zijn graag bereid tot een nadere toelichting op en doordenking en uitwerking van oplossingsrichtingen.

Hoogachtend,

Van Ree Accountants

drs. J. (Jaap) Bergman RA

Van Ree Accountants

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

T (0172) 78 21 30
alphenaandenrijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl

KvKnr: 64599892

1 Inleiding

1.1 Onze opdracht

De raad van toezicht heeft ons opdracht gegeven de jaarrekening van Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek over het jaar 2020 te controleren. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de organisatie. Onze controle heeft als doel het komen tot een onafhankelijk oordeel over de getrouwheid van deze jaarrekening en de rechtmatigheid van de bestedingen en balansmutaties. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Onze controle heeft zich niet verder uitgestrekt dan noodzakelijk was om tot een oordeel te komen over de getrouwheid van de jaarrekening 2020 en de rechtmatigheid van de bestedingen in 2020. De administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle zijn door ons beoordeeld voor zover passend in onze opdracht tot controle van deze jaarrekening. Wellicht ten overvloede wijzen wij u erop dat onze beoordeling van de administratieve organisatie beperkter is dan bij een opdracht tot beoordeling van de werking, effectiviteit en efficiency van de administratieve organisatie als geheel.

Wij hebben de controleopdracht uitgevoerd in overeenstemming met de in Nederland van toepassing zijnde controle- en overige standaarden. Daarnaast zijn wij nagegaan of de subsidiebepalingen zoals vastgesteld door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zijn nageleefd. Bij onze controle hebben wij de voorschriften vanuit het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 en het Controleprotocol WNT 2020 nageleefd.

1.2 Het verloop van het proces van de controle van de jaarrekening

Bij aanvang van onze controlewerkzaamheden waren de door ons benodigde stukken deels beschikbaar. Vanwege initiële onduidelijkheden welke partij de administratie van het samenwerkingsverband over zou nemen en vanwege wisselingen in directie heeft het controleproces langer geduurd dan andere jaren een heeft het proces als geheel ook meer inspanning gevergd. Uiteindelijk zijn zaken die niet aanwezig of niet duidelijk waren op een correcte wijze opgelost. Wij bedanken de betrokken medewerkers voor samenwerking en de constructieve houding die wij tijdens de uitvoering van onze controle hebben ondervonden.

1.3 Gehanteerde materialiteit

In het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 zijn toleranties opgenomen voor de controle van de getrouwheid van de jaarrekening en voor de rechtmatigheid van de bestedingen. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven. Deze toleranties hebben invloed op de uitvoering van onze werkzaamheden en worden gehanteerd om te bepalen in hoeverre een door ons geconstateerde onjuistheid in de verantwoording of een onzekerheid in de controle consequenties heeft voor de strekking van de af te geven controleverklaring.

Naast deze algemene controletoleranties zijn er in het controleprotocol afzonderlijke rapportage- en controletoleranties gehanteerd voor specifieke onderwerpen zoals: treasurybeleid, Verklaringen Omtrent het Gedrag, geormerkte subsidies, etc.

Gehanteerde controle- en rapportagetoleranties	
Getrouwheid van de jaarrekening	
2% van de baten of	€ 245.000

Gehanteerde controle- en rapportagetoleranties	
5% van het balanstotaal	€ 260.000
Financiële rechtmatigheid van de bestedingen	
Onjuistheden in de verantwoording: 3% van de totale publieke middelen	€ 368.000
Onzekerheden in de controle: 5% van de totale publieke middelen	€ 614.000
Rapportagetolerantie voor alle in het accountantsprotocol genoemde zaken	
0,1% van de publieke middelen	€ 12.000

1.4 Controleverschillen

Wij hebben één ongecorrigeerd controleverschil geconstateerd wat wij moeten melden:

- Niet opgenomen baten en lasten vanuit het project hoogbegaafden ad ca. € 24.000.

Het controleverschil blijft binnen de materialiteit en heeft geen impact op ons oordeel.

1.5 Strekking van de controleverklaring

1.5.1 Jaarstukken

Wij hebben het voornemen bij de door het bestuur opgestelde jaarverslag van Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek een goedkeurende controleverklaring af te geven inzake de getrouwheid van de jaarrekening en de

rechtmatigheid van de bestedingen. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

1.5.2 Rechtmatigheid

Wij hebben geen bevindingen die wij in het kader van de rechtmatigheid moeten melden in een verslag van bevindingen.

1.5.3 Goedkeuring jaarrekening

Wij vertrouwen erop dat de raad van toezicht overgaat tot het ongewijzigd goedkeuren van de jaarrekening. Wij verzoeken u contact met ons op te nemen als dit niet het geval is.

2 Uw financiële positie

2.1 Onze visie op uw vermogens- en liquiditeitspositie

Met deze kengetallen is naar onze mening sprake van een solide vermogens- en liquiditeitspositie die ruim voldoende is om eventuele tegenvallers op te vangen. Zoals verder is aangegeven er sprake van mogelijk overtollig eigen vermogen.

Er is recent steeds meer aandacht vanuit de politiek voor vermogensvorming in het onderwijs. Naar aanleiding hiervan is een nieuw kengetal ontwikkeld door de onderwijsinspectie, het kengetal normatief eigen vermogen. Het kengetal voor mogelijke bovenmatig eigen vermogen is in 2020 geïntroduceerd. Voor samenwerkingsverbanden geldt een maximaal eigen vermogen van 3,5% van de totale baten, waarbij minimaal een risicobuffer van € 250.000 aangehouden mag worden. Als het eigen vermogen hoger is dan de berekende waarde, betekent dit

dat mogelijk sprake is van een te hoog eigen vermogen. Een waarde van hoger dan 1 voor dit kengetal geeft aan dat mogelijk sprake is van bovenmatig eigen vermogen.

Per 31-12-2020 komt de waarde van dit kengetal voor u uit op 4,71. Er is hierbij sprake van een mogelijk bovenmatig vermogen van € 1,6 miljoen. Naar aanleiding hier van hebt u een plan opgesteld om het mogelijke bovenmatige eigen vermogen af te bouwen. Uitgaande van dit plan is het mogelijk bovenmatige eigen vermogen per eind 2023 afgebouwd naar nagenoeg € 0. Eind 2024 verwacht u dat het vermogen zich € 420.000 onder het genoemde kengetal bevindt. Het vermogen wordt ingezet voor het ontwikkelen van samenwerkingsvormen tussen speciaal en regulier onderwijs, versterking van de overgang van PO-VO, etc. Het sectorplan geeft aan dat samenwerkingsverbanden hun bovenmatige reserves afbouwen in 2021 en 2022, en, als het om redenen van doelmatigheid echt niet anders kan, een restant in 2023. Op basis van de huidige meerjarenbegroting is het bovenmatige vermogen niet binnen de termijn tot en met 2022 afgebouwd, maar wel eind 2023.

3 Opvolging accountantsverslag 2019

Hieronder geven wij een overzicht van de interne opvolging van de belangrijkste punten uit ons accountantsverslag over 2019.

Paragraaf 2019	Onderwerp	Opvolging
Pagina 9	Wij adviseren u de governance structuur te evalueren	In 2020 is het samenwerkingsverband overgegaan op een Raad van Toezicht model met een onafhankelijk voorzitter. <i>Status advies:</i> opgevolgd
Pagina 8	Wij adviseren het bestuur een besluit te nemen over de opgebouwde verplichting voor groeitellingen	De verplichting over 2017-2018 en 2018-2019 staat per heden nog als verschuldigd op de balans. <i>Status advies:</i> niet opgevolgd.

4 Bevindingen uit de controle

4.1 Jaarverslagen

De jaarverslagen van de raad van toezicht en het bestuur hebben wij van u ontvangen en beoordeeld. Wij hebben vastgesteld dat deze verslagen voldoen aan de wettelijke bepalingen, waaronder de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, en geen materiële tegenstrijdigheden of onjuistheden bevatten ten opzichte van de jaarrekening, de uitkomsten van de jaarrekeningcontrole en de kennis die wij van uw instelling hebben.

4.2 Beoordeling onzekerheden en schattingen

Schattingsposten in de jaarrekening zijn beperkt vanwege het ontbreken van voorzieningen en materiële vaste activa. Er zijn enkele stelposten opgenomen, die redelijk onderbouwd zijn.

4.3 Bevindingen naar aanleiding van specifieke posten in de jaarrekening

Hieronder geven wij een aantal bevindingen weer met betrekking tot specifieke posten in de jaarrekening. Wij hebben ervoor gekozen alleen de posten te vermelden waarbij wij voor u relevante opmerkingen hebben.

4.3.1 Verplichting groeibekostiging

In de wet is geregeld dat vanaf 1 februari 2018 samenwerkingsverbanden zowel de basis- als ondersteuningsbekostiging personeel per leerling over moeten dragen aan de scholen. Daarvoor hoefde uitsluitend de ondersteuningsbekostiging personeel overgedragen te worden. De scholen ontvangen de reguliere bekostiging rechtstreeks van DUO uit het budget van de

samenwerkingsverbanden op basis van de teldatum 1 oktober. Daarnaast moet het samenwerkingsverband het bedrag van de overdrachtsverplichting overdragen aan de scholen op basis van de telling op de peildatum 1 februari. De PO-Raad en de VO-Raad adviseren om naast de personele basis- en ondersteuningsbekostiging ook de materiële basis- en ondersteuningsbekostiging over te dragen zodat voor iedere 'groeileerling' de volledige bekostiging voor de (V)SO-school beschikbaar komt.

Voorgaande jaren werd de groeibekostiging enkel uitbetaald wanneer een school hier ook een factuur voor verzond. Doordat scholen hier niet altijd alert op zijn heeft zich een verplichting opgebouwd van ruim € 100.000 aan groeibekostiging die tot op heden niet uitbetaald is. Dit betreft groeibekostiging over 2017-2018 en 2018-2019. Wij hebben u vorig jaar geadviseerd een besluit te nemen over deze verplichtingen.

Advies:

Wij adviseren u hierbij nogmaals op een besluit hierover te nemen. En wijzen u erop dat wettelijk bepaald is dat u deze bekostiging aan de scholen verschuldigd bent.

Urgentie: hoog.

4.3.2 indexatie groeibekostiging

met ingang van 2020 maakt u de groeibekostiging naar de scholen over op eigen initiatief en wacht u niet meer de factuur af vanuit de scholen. De wettelijke verplichte doorbetaling voor (V)SO-groei vindt plaats op basis van de kijkglazen die door het ministerie beschikbaar worden gesteld. Gedurende het jaar wordt de bekostiging door DUO regelmatig bijgesteld. Op dat moment verschijnen er ook nieuwe kijkglazen met daarin de aangepaste bedragen voor de wettelijke doorbetalingen. De laatste aanpassing vindt veelal plaats wanneer de periode waarop de bekostiging betrekking heeft reeds is verstreken. Wij hebben

geconstateerd dat u heeft besloten de doorbetaling (V)SO-groei niet te herrekenen wanneer DUO de bekostiging herrekend. Een herrekening leidt veelal tot hogere bekostiging en daarmee ook hogere doorbetalingen. Door de doorbetalingen niet te herrekenen wordt de hogere bekostiging dus niet doorbetaald.

Advies:

Het voortdurend herrekenen van de doorbetalingen leidt tot hoge administratieve lasten. Wij begrijpen dan ook dat herrekening van de doorbetalingen wellicht niet wenselijk is. Wij adviseren u echter hierover afspraken te maken met de aangesloten schoolbesturen of deze werkwijze door de toezichthouder te laten bekrachtigen.

Urgentie: gemiddeld.

4.3.3 Indexatie LWOO bekostiging

U heeft gekozen voor opting out voor wat betreft de LWOO bekostiging. Hierbij wordt de LWOO bekostiging niet direct door DUO uitbetaald aan de scholen, maar aan het samenwerkingsverband. U hebt de LWOO bekostiging doorbetaald aan de schoolbesturen op basis van de begrote inkomsten voor LWOO. Lopende het jaar zijn de bekostigingsbedragen echter geïndexeerd, waardoor per saldo niet het gehele bekostigingsbedrag is uitgekeerd. U hebt de overschotten vanuit 2020 echter wel meegenomen als inzet in de meerjarenbegroting. Bij de huidige werkwijze worden jaarlijkse overschotten toegevoegd aan de reserves, waardoor mogelijk de begrote vermogensafbouw niet wordt gerealiseerd de komende jaren.

Wij adviseren u het bestuur een besluit te laten nemen over de wijze waarop wordt omgegaan met herrekeningen van de LWOO-bekostiging door DUO aan het einde van het jaar en eventueel niet besteed LWOO-budget.

Urgentie: gemiddeld.

4.3.4 Schatkistbankieren

In 2020 heeft u voor het eerst negatieve rente betaald over uw banktegoeden. In 2021 zijn door de meeste banken de maximale spaartegoeden tot waar geen negatieve rente betaald hoeft te worden verder verlaagd. Hierdoor loopt de negatieve rente naar verwachting verder op. Als onderwijsinstelling kunt u gebruik maken van het zogenaamde Schatkistbankieren, waarbij overtollige liquiditeiten worden aangehouden bij de Staat. De rente is bij Schatkistbankieren niet lager dan 0%.

Advies:

Wij adviseren u te onderzoeken in hoeverre Schatkistbankieren voor uw instelling voordelig is. Wij adviseren u e.e.a. te bezien in het licht van het bestedingsplan van de bovenmatige reserves. Naar aanleiding van de afbouw van de reserves zal een overgang naar schatkistbankieren minder voordelen meebrengen.

Urgentie: laag.

4.3.5 Subsidie hoogbegaafdenonderwijs

U hebt in 2019 een subsidie voor hoogbegaafdenonderwijs ontvangen die u doorbetaald aan de deelnemende besturen. Als penvoerder van de subsidie bent u echter belast met de verantwoording van deze subsidie. Het is daarom voor u van belang om inzichtelijk te maken waar de subsidie precies aan besteed is. Daarnaast dient u als penvoerder na de looptijd van de subsidie aan te tonen dat de subsidie is besteed aan dat doel waar deze voor bestemd is.

Advies:

Wij adviseren u te bewaken dat de subsidie HB Onderwijs, inclusief eigen bijdragen, wordt besteed aan het doel waarvoor de subsidie is ontvangen. In de

jaarrekening (Model G – geormerkte subsidies) moet verantwoording afgelegd worden over de besteding van deze subsidie.

4.4 Administratieve organisatie en interne beheersing

Tijdens onze interim-controle hebben wij de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) binnen uw organisatie beoordeeld. Wij hebben naar aanleiding van onze controle geconstateerd dat de opzet van de AO/IB, gelet op de doelstelling daarvan goed is. Tevens hebben wij vastgesteld dat er sprake is van een goede werking van de AO/IB. Dit levert een positieve bijdrage aan het 'in control' zijn van uw organisatie. Wij merken op dat wij ons bij de beoordeling van de AO/IB hebben beperkt tot het deel van de AO/IB waarop wij steunen bij de controle van de jaarrekening. Wel hebben wij in het kader van de betalingsbevoegdheden de volgende bevinding:

De toezichthoudend bestuurder die tijdelijk als penningmeester fungeerde heeft zelfstandige betalingsbevoegdheden variërend per rekening van € 100.000 tot € 500.000. u hebt aangegeven dat de betreffende functionaris geen bankpas in bezit heeft en hiermee van deze rechten geen gebruik kan maken.

Advies:

Wij adviseren u de betaalbevoegdheden te herzien, ondanks dat de betreffende medewerker geen bankpas meer in gebruik heeft.

Urgentie: gemiddeld.

5 Algemene onderwerpen

5.1 Onafhankelijkheid

In de wet- en regelgeving worden richtlijnen gegeven om onze onafhankelijkheid te waarborgen. Deze richtlijnen worden door ons gehanteerd bij onze beroepsuitoefening. Wij hebben tot op heden naast de assurance-werkzaamheden geen overige dienstverlening verricht en hebben voor het jaar 2020 geen overige zaken ten aanzien van de onafhankelijkheid te melden.

5.2 Frauderichtlijn

De primaire verantwoordelijkheid van het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij het bestuur van de onderwijsinstelling. Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Tijdens onze controle van de jaarrekening 2020 zijn ons tot op heden geen aanwijzingen van fraude gebleken.

5.3 Overzicht Richtlijnen jaarverslaggeving

De door u opgestelde jaarrekening hebben wij gecontroleerd op basis van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige vigerende wet- en

regelgeving, waaronder in het bijzonder Richtlijn 660 'Onderwijsinstellingen' uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De relevante richtlijnen zijn door het ministerie van OCW toegelicht in haar brochure: 'Richtlijn Jaarverslag Onderwijs'.

Tevens hebben wij, aan de hand van het door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opgestelde Controleprotocol WNT, gecontroleerd of uw jaarrekening voldoet aan de WNT. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarrekening voldoet aan deze wet- en regelgeving.

5.4 Financiële rechtmatigheid

In het Onderwijsaccountantsprotocol OCW is het normenkader voor de controle op financiële rechtmatigheid opgenomen. Dit normenkader bestaat uit:

- relevante bepalingen in de onderwijswet- en regelgeving;
- aanbestedingswetgeving (Europees en nationaal);
- individuele subsidiebeschikkingen waaruit blijkt dat deze verantwoord moeten worden in model G onder 2.

De overige van toepassing zijnde wet- en regelgeving, zoals de belastingwetgeving, valt dus buiten het kader van de beoordeling op financiële rechtmatigheid. Deze overige wet- en regelgeving hebben wij, voor zover nodig, betrokken in onze werkzaamheden om het getrouwe beeld van de jaarrekening vast te stellen.

Bijlage: algemene ontwikkelingen

Signaleringswaarden bovenmatig publiek eigen vermogen

Het langverwachte rapport van de onderwijsinspectie over de nieuwe signaleringswaarden voor de reserves is verschenen! In een brief aan de Tweede Kamer geeft het ministerie van OC&W aan welk beleid zij op het punt van bovenmatige reserves gaat voeren. Op ons seminar van 27 januari 2020 hebben wij onze bezoekers geïnformeerd over de onderzoeken die in 2019 uitgevoerd waren door o.a. de Inspectie van het Onderwijs. Ook hebben wij de aanwezigen geïnformeerd over de nieuwe signaleringswaarde die de Inspectie aan het onderzoeken was: de genormaliseerde kapitalisatiefactor. Wij hebben toen aangegeven dat er enkele grote bezwaren waren tegen het hanteren van de genormaliseerde kapitalisatiefactor:

De formule was onnodig ingewikkeld; wij deden de suggestie om uit te gaan van een genormaliseerd eigen vermogen. Een groot deel van de voorzieningen werd in de signaleringswaarde betrokken met de gedachte dat deze kunnen dienen als financiering van materiële vaste activa. Hierdoor wordt er een claim op de voorzieningen gelegd waardoor deze niet (volledig) besteed kunnen worden aan het doel waarvoor ze bestemd zijn. Deze bezwaren hebben wij ook aan de Inspectie van het Onderwijs doen toekomen. Wij zijn er content mee dat de Inspectie aan deze bezwaren tegemoet is gekomen. Helaas heeft zij enkele andere bezwaren niet gehonoreerd, waarvan de belangrijkste wel is dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen het primair en voortgezet onderwijs enerzijds en het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs anderzijds. Gezien de verschillende wijze van financiering van de onroerende zaken was dit naar onze mening wel passend geweest. Wel is een aparte formule voor samenwerkingsverbanden opgesteld.

Signaleringswaarde

De inspectie heeft een nieuwe signaleringswaarde ontwikkeld: het normatieve publieke eigen vermogen. De formule voor de berekening van het normatieve publieke eigen vermogen is als volgt:

Voor besturen in het **po, vo, mbo, hbo en wo** is de formule:

$$\begin{aligned} & (0,5 \times \text{aanschafwaarde gebouwen} \times 1,27) \\ + & \text{boekwaarde resterende materiële vaste activa} \\ + & (\text{omvangafhankelijke rekenfactor} \times \text{totale baten}) \end{aligned}$$

Omvangafhankelijke rekenfactor:

- 0,05 voor besturen met totale baten groter dan of gelijk aan € 12 miljoen
- Onder de € 12 miljoen baten loopt de rekenfactor geleidelijk op van 0,05 tot uiteindelijk 0,1 bij besturen met totale baten van € 3 miljoen
- Voor besturen met totale baten minder dan € 3 miljoen wordt geen rekenfactor toegepast, maar een vaste risicobuffer van € 300.000.

Voor **samenwerkingsverbanden** is de formule:

$$0,035 \times \text{totale bruto baten, maar minimaal een risicobuffer van € 250.000.}$$

Belangrijk om te weten is dat de inspectie alleen kijkt naar het publieke eigen vermogen. Het private eigen vermogen blijft buiten beschouwing. Als het werkelijke publieke eigen vermogen hoger is dan de signaleringsgrens, is dit een signaal dat er mogelijk sprake is van bovenmatig eigen vermogen. De inspectie zal dan nader onderzoek doen en het gesprek hierover aan gaan met het bestuur

van de instelling. Als het bestuur een goede onderbouwing kan geven voor de hogere reserve kijkt de inspectie of en hoe geld uiteindelijk wordt besteed.

De inspectie gaat al in 2020 de nieuwe signaleringswaarden gebruiken bij de beoordeling van de jaarcijfers over 2019. Ingaande het verslagjaar 2020 moeten de besturen zich over de hoogte van de reserves verantwoorden in het jaarverslag aan de hand van de nieuwe signaleringswaarde. Hierbij geldt het ‘comply or explain’ principe.

Vervolgacties en handhaving

Het Ministerie van OCW zal de komend najaar alle besturen informeren over de signaleringswaarden, hoe ze die kunnen gebruiken en hoe de inspectie ermee omgaat. Zij verplicht de besturen met een eigen vermogen boven de signaleringswaarde om zich vanaf 2020 in het jaarverslag hierover te verantwoorden. In de meerjarenbegroting kunnen besturen laten zien voor welke investering ze sparen en voor wanneer die gepland staat, zodat de reserve wordt ingezet.

Het ministerie gaat ervan uit dat besturen met een bovenmatig eigen vermogen dat niet goed onderbouwd is, bereid zijn om dat de komende jaren af te bouwen. Als een bestuur dat niet wil gaat het ministerie handhaven. De precieze voorwaarden daarvoor werkt het ministerie in de komende tijd uit. De besturen krijgen eerst de tijd om de bovenmatige reserve af te bouwen. Het ministerie gaat het vanaf 2024 mogelijk maken om te handhaven over het boekjaar 2023. Zij informeert het veld later hoe dit wettelijke traject eruit zal gaan zien.

Visie Van Ree Accountants

Gezien de druk vanuit de maatschappij en het doel van het inzetten van subsidiegelden voor goed onderwijs is het begrijpelijk dat het ministerie grenzen wil stellen aan reservevorming in het onderwijs. Bij de gekozen systematiek plaatsen we enkele kanttekeningen:

1. Het ontwikkelen van een eenduidige signaleringswaarde die voor alle instellingen passend is, is een onmogelijke taak. Er zal daarom maatwerk per instelling nodig zijn. Wij verwachten dat de inspectie bij de beoordeling van de financiële positie voldoende oog heeft voor de specifieke omstandigheden van het individuele schoolbestuur. Het is bijvoorbeeld een groot verschil of de uitgaven voor groot onderhoud worden verwerkt via een voorziening of worden geactiveerd en afgeschreven.
2. De inspectie benadrukt dat de signaleringswaarde het begin is van een goed gesprek met het bestuur en geen absolute norm. Het risico van het bepalen van een uniforme signaleringswaarde voor alle instellingen is dat bepaalde partijen zoals de politiek, medezeggenschapsorganen, vakbonden etc. dit wel min of meer als een absolute norm gaan zien.
3. Het is opmerkelijk dat er voor het mbo en ho geen andere formule is vastgesteld als voor het po en vo. Het mbo en ho heeft namelijk een heel andere financieringsstructuur, aangezien zij volledig eigenaar zijn van de schoolgebouwen en deze deels met vreemd (lang) vermogen gefinancierd hebben. Dit in tegenstelling tot het po en vo waar de besturen over het algemeen (behoudens situaties van doordecentralisatie) economisch gezien geen eigenaar zijn van de gebouwen en daarom ook geen lang vreemd vermogen op de balans hebben staan.
4. Het stellen van grenzen aan eigen vermogen kan in feite alleen als het ministerie ook in een vroeg stadium volledige duidelijkheid geeft over de hoogte van de bekostiging, zodat besturen hier in hun begroting rekening mee kunnen houden. Eindejaarscadeautjes zoals in het verleden (2013 en 2019) wel is voorgekomen zijn niet te voorzien. Het zou onterecht zijn de besturen te verwijten dat als gevolg hiervan te hoge vermogens worden gevormd.

Sectorplan afbouw bovenmatige reserves samenwerkingsverbanden

In 2020 heeft de minister de besturen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs gevraagd om te komen met een gezamenlijk plan voor een snelle en doelmatige afbouw van de bovenmatige reserves van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs po en vo. Op 29 januari 2021 hebben de organisaties Netwerk LPO, PO-Raad, Sectorraad samenwerkingsverbanden VO en VO-raad het gezamenlijke plan aangeboden aan de minister. De minister heeft positief op het sectorplan gereageerd.

In het sectorplan is een analyse van de huidige omvang van de reserves op macroniveau opgenomen. Deze bedroegen per 31 december 2019 ongeveer € 256 miljoen, waarvan € 184 miljoen mogelijk bovenmatig eigen vermogen. In het sectorplan wordt uitgelegd hoe de reserves konden ontstaan en wat nodig is om te komen tot een snelle en doelmatige afbouw. De geplande afbouwperiode omvat 3 jaar: 40% in 2021, 35% in 2022 en 25% in 2023. Het is niet de bedoeling dat elk samenwerkingsverband dit tempo aanhoudt. Voor de individuele samenwerkingsverbanden geldt dat de afbouw zo snel plaatsvindt als doelmatig mogelijk is.

In het sectorplan zijn 13 categorieën benoemd waarin de samenwerkingsverbanden de geplande inzet van het bovenmatige vermogen hebben gerubriceerd. Het verbeteren van de extra ondersteuning op de reguliere scholen en het ontwikkelen van samenwerkingsvormen tussen speciaal en regulier onderwijs betreffen de meest gekozen bestedingsdoelen. De minister heeft aangegeven dat het overhevelen van middelen naar de schoolbesturen kritisch wordt bekeken. De minister kijkt hierbij of deze keuze doelmatig is en de ondersteuning van de leerlingen ten goede komt. De uitvoering van het sectorplan wordt de komende jaren gemonitord. De monitoring bestaat uit 6 fases. Eventueel kan ook besloten worden de monitoring specifiek nog te richten op een beperkt aantal samenwerkingsverbanden

Ieder samenwerkingsverband dient voor 1 mei 2021 een eigen plan op te stellen ter nadere invulling en detaillering van het sectorplan. De minister zal pas na goedkeuring van het sectorplan ingaan op de nadere eisen waaraan de individuele plannen moeten voldoen.

Wijzigingen Wet normering topinkomsten (WNT)

In de Uitvoeringsregeling WNT 2020 zijn bepalingen opgenomen voor het verstrekken van gedetailleerde bezoldigingsinformatie bij een cumulatie van functies. Deze verplichting heeft geen betrekking op toezichthouders maar alleen op leidinggevende topfunctionarissen die bij meerdere WNT-instellingen een dienstbetrekking hebben. De definitie van dienstbetrekking wordt dus extra belangrijk. Hiervoor wordt in de WNT aangesloten bij de bepalingen uit de Wet op de Loonbelasting. Het gaat het dus ook niet om topfunctionarissen die extern ingehuurd wordt. In deze laatste gevallen wordt in de WNT namelijk consequent gesproken over een dienstverband. Een dienstverband wordt gedefinieerd als elke titel op grond waarvan tegen betaling arbeid wordt verricht. Deze definitie is dus breder dan de overeenkomst waarop de Wet op de Loonbelasting betrekking op heeft.

Deze nieuwe informatieverplichtingen kunnen van toepassing zijn als een leidinggevend topfunctionaris tevens tegelijkertijd

- een ander dienstbetrekking heeft bij de WNT-instelling, of
- een dienstbetrekking heeft bij een gelieerde rechtspersoon, of
- een dienstbetrekking heeft als leidinggevend topfunctionaris bij een andere WNT-instelling.

Deze gegevens worden niet in de accountantscontrole betrokken, aangezien het om informatie gaat die als regel niet beschikbaar is in de administratie van de WNT-instelling. Het onderdeel van de WNT-verantwoording waarin deze gegevens zijn opgenomen valt daarom niet onder de accountantscontrole. De paragraaf die al jaren in de controleverklaring wordt opgenomen over het niet controleren van de anticumulatieregeling blijft ook op dit onderdeel van

toepassen. Het is voor de instellingen die hiermee te maken hebben aan te raden om tijdig alvast te inventariseren welke nieuwe informatie moet worden opgeleverd en hoe dit kan worden georganiseerd. Ook adviseren wij aan de interne toezichthouders om het gesprek.

Wet bestuur en toezicht rechtspersonen

Per 1 juli 2021 treedt de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen in werking. Deze nieuwe wet is bedoeld om het bestuur van onder meer verenigingen en stichtingen te verbeteren. De wet stelt een aantal wettelijke eisen aan het bestuur en intern toezicht van verschillende rechtspersonen.

Voor het onderwijs zijn de gevolgen van deze wet relatief beperkt. Voor bestuurders in het onderwijs gelden aanscherpingen en verduidelijkingen op het gebied van:

- De uitgangspunten die bestuurders en commissarissen bij de vervulling van hun taak in acht moeten nemen;
- De positie van bestuurders en commissarissen met een tegenstrijdig belang;
- De regels over aansprakelijkheid van bestuurders en commissarissen;
- Ook wordt de regeling voor ontslag van een stichtingsbestuurder door de rechter verduidelijkt.

Wij adviseren u om na te gaan of uw statuten, het intern toezichtskader en dergelijke voldoen aan de nieuwe wetgeving en deze zo nodig aan te passen. Ook is het raadzaam om te checken of uw bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering voldoende dekking biedt aan de uitgebreide aansprakelijkheid.

Nationaal Programma Onderwijs

Op 17 februari 2021 presenteerden beide onderwijsministers het Nationaal Programma Onderwijs. Een steunprogramma voor herstel en perspectief vanwege de impact van de coronacrisis. In het programma wordt voor de komende twee en een half jaar een investering van € 8,5 miljard in het onderwijs

aangekondigd. Zowel in het PO, VO, MBO als HO wordt de komende 2,5 jaar extra geïnvesteerd. Het programma bevat ook investeringen voor samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het budget van de samenwerkingsverbanden wordt (tijdelijk) opgehoogd omdat leerlingen naar verwachting langer in het praktijkonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs naar school gaan. Voor deze leerlingen is digitaal onderwijs lastiger te volgen en is het moeilijker achterstanden in te lopen. Praktische punten zoals verlenging van indicaties zullen hierbij worden meegenomen.

Daarnaast ziet de minister voor samenwerkingsverbanden een rol weggelegd in het ondersteunen van de scholen bij het kiezen van benodigde interventies. Samenwerkingsverbanden beschikken vanuit het opstellen van het Ontwikkelingsperspectief (OPP) voor scholen over expertise op dit gebied. Van samenwerkingsverbanden wordt tevens verwacht dat zij scholen ondersteunen bij de begeleiding van leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte in de overgang van het PO naar het VO.

Onderwijsinstellingen uiten breed hun bezwaren tegen deze uitwerking van het programma. Ook de Rekenkamer heeft een brief naar de Tweede Kamer gestuurd waarin zorgen worden geuit over de mogelijkheden om de middelen doeltreffend en doelmatig aan te wenden.

VAN REE ACCOUNTANTS
registeraccountants en belastingadviseurs